ЗАПОЧАТКУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ ХІМІЇ ПРОФЕСОРОМ О.П. ЛІДОВИМ В ХПІ

Голова В.В.
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Важливе значення в історії розвитку науки й техніки має дослідження доробку великого хіміка, фундатора хімічної кафедри в Харківському технологічному інституті ім. Олександра III – Лідова Олександра Павловича. Ця людина заснувала кафедру органічної хімії, а пізніше стала завідувачем кафедри технології палива та углеродних матеріалів також зіграв велику роль у відкритті кафедри жирів.

Тридцять років свого життя Олександр Павлович присвятив роботі в ХТІ спочатку в посаді ад'юнкт професора, з 1902 – ординарного професора, а з 1915 – заслуженого професора. Всі ці роки, аж до весни 1919 року, до початку рокової хвороби, Олександр Павлович безперервно присвячував себе науковій праці, відпочиваючі лише два, три літніх місяці. Час з 8 години до 16 години він незмінно проводив у лабораторії, відриваючись від праці лише для читання лекцій та заняття зі студентами, останні півдня віддавав літературній праці. З найбільш значущих робіт, опублікованих Олександром Павловичем за цей період, можна вказати: вивчення елаїдинових реакцій, опрацювання методу безпосереднього визначення азоту в газових сумішах, вивчення інертної частки повітря, новий прийом визначення питомої частки газу, метод об’ємного визначення водня.

Що стосується учення О.П. Лідова, то його лекції були завжди глибоко змістовні, насичені багатим дослідним і практичним матеріалом. У лабораторії професора студенти мали можливість самостійно почати свою хімічну роботу, хоч це аж ніяк не заохочувалось начальством, яке штучно затримувало розвиток самостійної студентської думки. Зі школи О.П. Лідова вийшло багато інженерів, які займали значні посади в тодішній хімічній та газовій промисловості. Усі вони згадують ім'я видатного вченого, заслуженого професора ХТІ Олександра Павловича Лідова з великою пошаною.

Помер професор О.П. Лідов 11 серпня 1919 року від тяжкої хвороби і тільки політична ситуація у країні не привернула належну увагу до такої втрати. Завдяки невсипущій праці Олександра Павловича Лідова хімічна наука середини XIX початку XX століть збагатилася восьми десятьма науковими працями, серед яких мали місце й підручники й методичні вказівки й статті до енциклопедії. Олександр Лідов назавжди залишиться у пам'яті випускників хімічної кафедри Харківського технологічного інституту та на сторінках історії теперішнього ХПІ.